

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 19518
Tarih: 21.06.2022

66909

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati* tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Türkiye'de akaryakıt fiyatları Haziran 2021 ayının başında benzinin litresi 8,00 TL, mazotun litresi 7,50 TL ve LPG 4,60 TL iken bir yıl içerisinde benzin litre fiyatı 28,50 TL'ye, mazot litre fiyatı 30,50 TL'ye ve LPG 12,60 TL'ye yükselmiştir. 2022 yılı başında 11 TL bandında olan mazot ve benzin fiyatlarının çok hızlı bir şekilde artması ve artışın her ay devam etmesi milyonlarca yurttaşı mağdur etmektedir. Gerek işinin gereği hergün akaryakıt alan şoför esnafı gerekse akaryakıt kullanan çiftçiler başta olmak üzere birçok sektör çalışanı bu zamlardan dolayı çok zor bir dönemden geçmektedir. Son bir yıl içerisinde benzine 41 defa, mazota ise 44 defa zam yapılmış olması birçok esnafın, şoförün, işletmenin iş yapamaz hale gelmesine yol açmıştır. Akaryakıt zamlarına karşı Mersin'den Dersim'e Van'dan Adana'ya ve birçok metropolde taksi ve minibüs esnafının eylemleri kamuoyuna yansıyor.

Yüzde 250-305 arasında gerçekleşen akaryakıt zamları taksi, kamyon, minibüs ve otobüs şoförlerinin kontaklarına kilit vuracak düzeye ulaşmıştır. Esnaflar yılın ilk iki çeyreğinde bilet-sefer, yol ve nakliyat ücretlerine birden fazla defa zam yapmış olmasına rağmen geline aşamada yine zarar etmekte olduklarını ifade etmektedir. Çünkü tüm sektörleri etkileyen akaryakıt bazen aynı hafta içerisinde iki-üç defa zam gelmektedir. 2022 yılından önce kuruluşlarla ifade edilen zamlar son haftalarda 1-2 TL bandına yükselmiştir. Bu miktarlardaki artışlar işletmelerin ve esnafın verimli bir maliyet analizi yapmasını engellerken yurttaşlara da ağır zamlar olarak yansımaktadır. Okulların kapandığı ve bayram tatiline girildiği bu yaz döneminde şoför esnafının ağır bir işyükü ile karşı karşıya kaldığı ancak akaryakıt zamları nedeniyle iflas riskli ile karşı karşıya kalacağı ifade edilmektedir. Van-İstanbul otobüs bileti fiyatları 750, Van-Ankara Otobüs bileti fiyatları ise 600 TL'den başlamaktadır.

Geçen yıla göre fahiş olan bu zamlar yurttaşların seyahat özgürlüğünü kısıtlarken firmalar için ise maliyetlerinden kaynaklı yetersiz kalabilmektedir. Akaryakıt fiyatları yüzde 250-305 aralığında artarken bilet fiyatları bu oranda arttırılamamıştır. Çünkü mevcut fiyatlar bile yurttaşlar için çok yüksek görünmektedir. Akaryakıt zamlarında bu fahiş artışın tek nedeninin dünya genelinde korona sonrası petrol fiyatları artışı olmadığı Türkiye'deki ekonomi politikalarının ve vergi yükünün de önemli bir etken olduğu birçok iktisatçı tarafından ifade

edilmektedir. Dünya Gazetesi yazarı Sayın Alaattin AKTAŞ'ın hesaplamalarına göre son dönemdeki zamların yüzde 36'sı petrol fiyatlarının artışından ziyade Türkiye'deki vergi, kur ve faiz politikalarının etkisiyle ortaya çıkmıştır. Akaryakıt üzerinden alınan vergideki artışın yüzde 500'e yaklaştığı da ifade edilmektedir. Tüm Türkiye halkları için ekonomik bir buhranın yolunu açan bu gidişata daha fazla gecikmeden dur denilmesi kamu yararının gereğidir. Kur ve faiz politikalarında ekonomi biliminin genel ilkelerinin yerine getirilmesi dışında KDV istisnası, KDV İadesi, ÖTV indirimi, Vergi İndirimi ve diğer araçlarla halkın, esnafın, çiftçinin akaryakıt mağduriyeti giderilmelidir. Faaliyetleri durma noktasına gelen şoför esnafına yönelik özgün destek politikaları yürürlüğe konulmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1) Son bir yıl içerisinde benzinde yüzde 250, mazotta yüzde 305, LPG'ye yüzde 180 zam gelmesinin gerekçeleri nelerdir?
- 2) 2022 yılı sonuna kadar yakıt fiyatlarının 50 TL bandına yükselme olasılığı nedir? Böyle bir durumda bakanlığınızın bir kriz masası planlaması mevcut mudur?
- 3) 2022-2023 yıllarında akaryakıt zamları nedeniyle iflasların yaşanmaması için alınan tedbirler nelerdir?
- 4) Son bir yılda akaryakıt zamları nedeniyle iflas eden işletme sayısı ve işsiz kalan şoför sayısı kaçtır? Fiyat artışlarının devam etmesi durumunda 2022 yılı sonuna kadar kaç işletme ve esnafın daha iflas edeceğine ilişkin bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur?
- 5) Akaryakıt zamları nedeniyle şehir-içi ve şehirler arası ulaşım/bilet fiyatlarında artış ne kadar gerçekleşmiştir?
- 6) Son bir yıl içindeki akaryakıt zamlarının çiftçilik maliyetlerine etkisine dair bakanlığınızın bir araştırması mevcuttur?
- 7) Türkiye'deki kur-faiz politikalarının akaryakıt zamlarına etkisine dair bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur?
- 8) 2022-2023 yıllarında akaryakıt üzerinden alınan toplam vergi miktarının azaltılması yönünde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile birlikte bir planlamanız mevcut mudur?